

Εισαγωγή στη Ταξιδιωτική Ιατρική

Ανδρούλα Παυλή
MD FRACGP DTM AFTM RCPS (Glasgow)
Ιατρός Γενικής Ιατρικής

Υπεύθυνη Γραφείου Ταξιδιωτικής Ιατρικής
Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων
(ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ)

Ταξιδιωτική Ιατρική- Ένας αναπτυσσόμενος κλάδος

Ταξιδιωτική Ιατρική

- Από πού ξεκίνησε
- Γιατί αναπτύχθηκε
- Τι είναι σήμερα
- Πως εξελίσσεται

Οι άνθρωποι πάντα ταξίδευαν...

Στην ολοκλήρωση της επιστημονικής του κατάρτισης συνέβαλαν και τα ταξίδια του. Υπολογίζεται ότι περιήλθε Χώρες και των τριών ηπείρων.....

460-370 π.χ.

«Μη αρκούμενος εις τους πίνακας της πατρίδος του, περιήλθε και των άλλων πόλεων τα Ασκληπιεία, με σκοπόν να ερευνήση και τους πίνακας εκείνων, και από ζώσης φωνής να μάθη τας παρατηρήσεις των ιερέων. Ως φιλόσοφος έβαλεν την τόσην ύλην εις τάξιν».

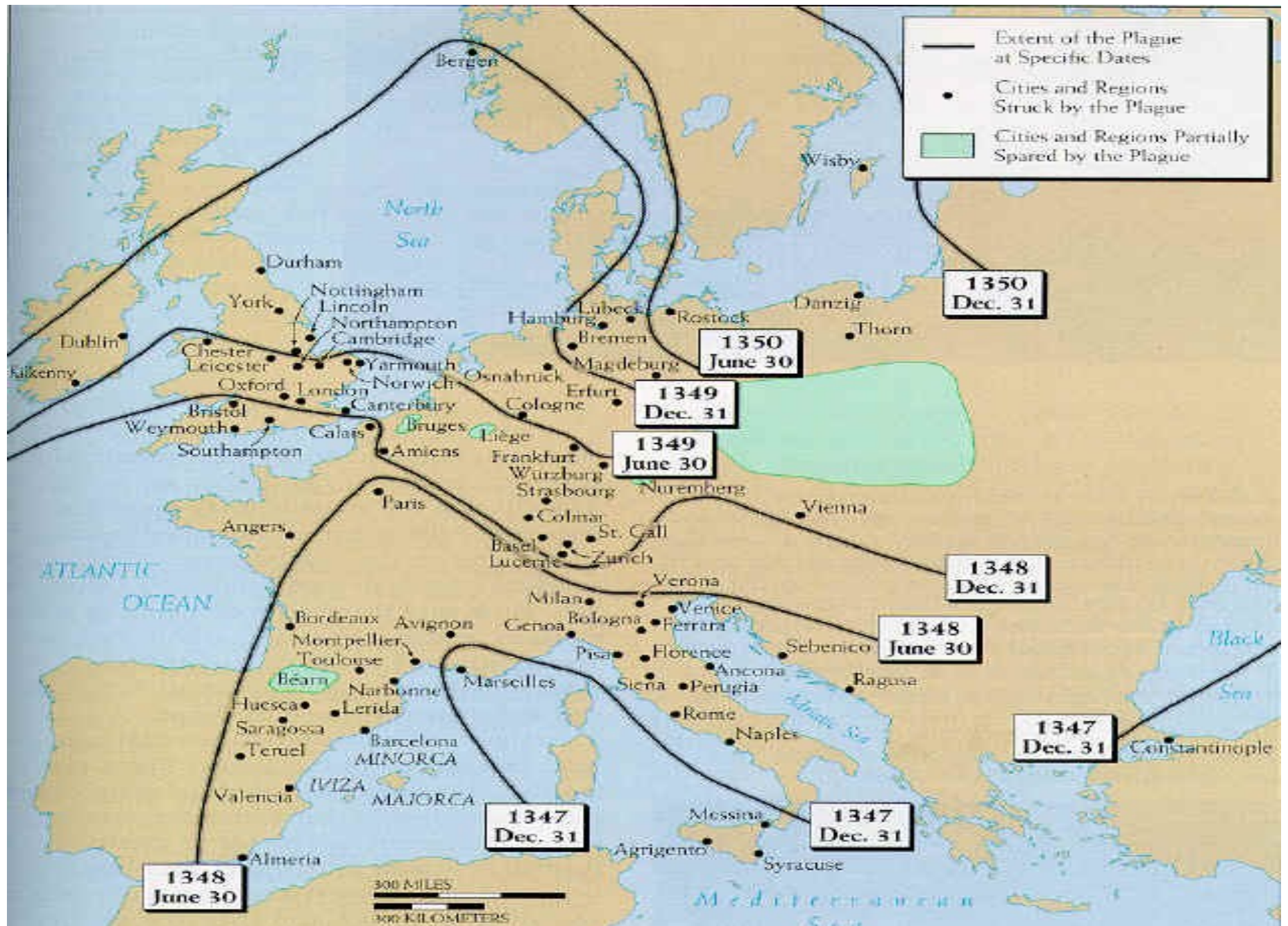
...Αδαμάντιος Κοραής

Οι λόγοι που οι άνθρωποι ταξιδεύουν

- Εμπόριο
- Πόλεμος
- Ψυχαγωγία
- Μετανάστευση
- Οικογενειακοί λόγοι
- Θρησκευτικοί λόγοι
- Εξερευνήσεις κ.α.

Το ταξίδι ενέχει κινδύνους...

- Λοιμώδη νοσήματα
- Μη-λοιμώδη νοσήματα σχετικά με το ταξίδι
- Μετάδοση νοσημάτων
- Πολιτιστική και οικολογική καταστροφή στις χώρες προορισμού

New Influenza A (H1N1), Number of laboratory confirmed cases and deaths as reported to WHO

Status as of 17 May 2009
8:00 GMT

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Data Source: World Health Organization
Map Production: Public Health Information and Geographic Information Systems (GIS)
World Health Organization

© WHO 2009. All rights reserved

Map produced: 17 May 2009 8:00 GMT

Η Ταξιδιωτική Ιατρική στοχεύει στη
μείωση των κινδύνων...

Ταξιδιωτική Ιατρική

Είναι ο κλάδος της ιατρικής που στοχεύει στη διαφύλαξη της υγείας, στην προαγωγή της υγείας και στην πρόληψη ασθενειών που αφορούν τον ταξιδιώτη

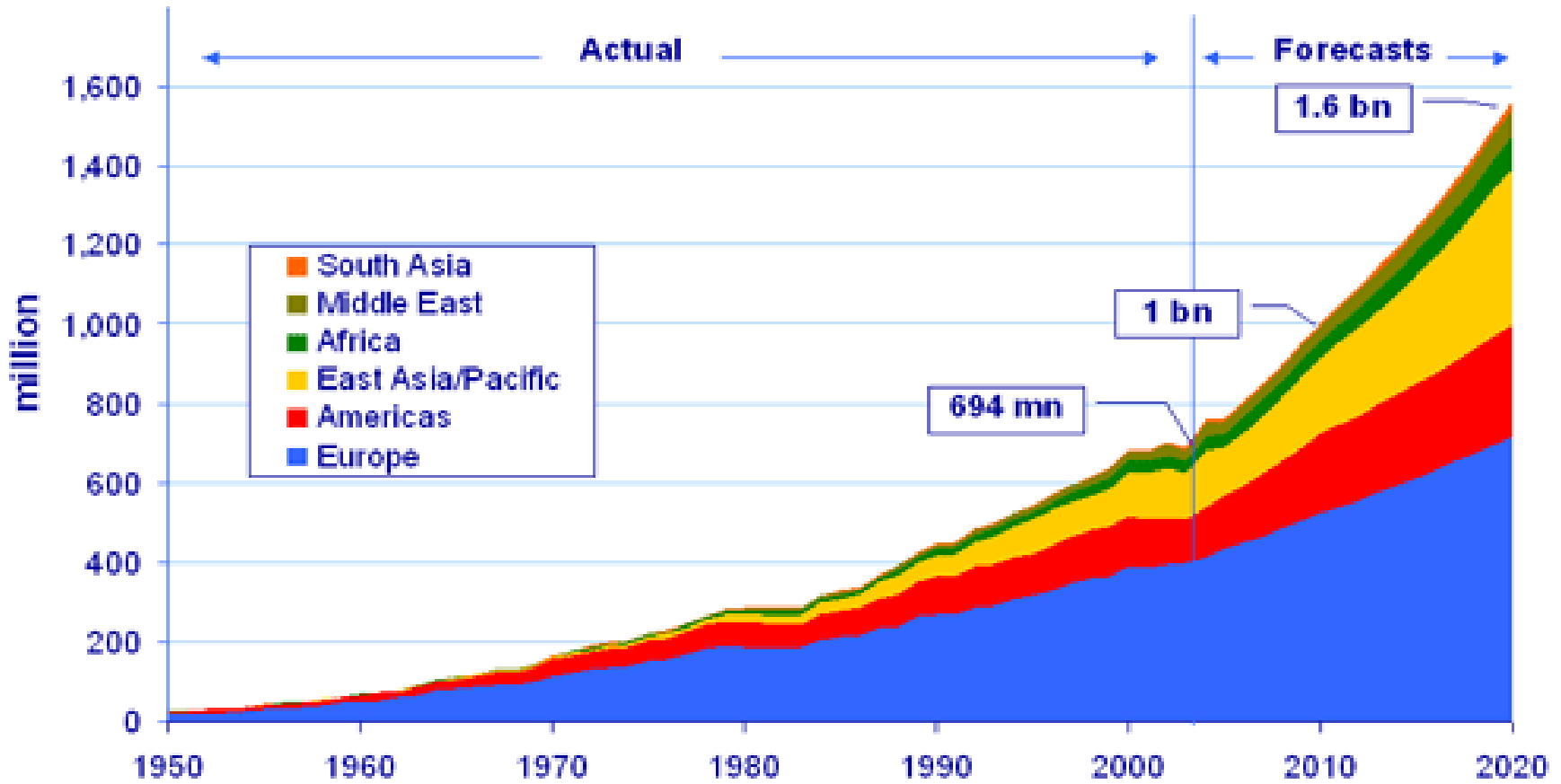
Αποτελεί τομέα της Δημόσιας Υγείας, δεδομένης της εμπλοκής της στη διαχείριση εισαγόμενων νοσημάτων

Leggat PA, 1998

Ταξιδιωτική Ιατρική- Ένας αναπτυσσόμενος κλάδος

- Ξεκίνησε να αναπτύσσεται στη δεκαετία του 1980
- Άπτεται πολλών ιατρικών ειδικοτήτων και υπο-ειδικοτήτων όπως η γενική ιατρική, η λοιμωξιολογία και τροπική ιατρική, η δημόσια υγεία, η προληπτική ιατρική, και η γεωγραφική ιατρική
- Ο διαρκώς αυξανόμενος αριθμός των ταξιδιών δημιούργησαν παγκοσμίως την ανάγκη ανάπτυξης της Ταξιδιωτικής Ιατρικής

World Tourism Organisation (WTO): 846 εκατομμύρια διεθνείς αφίξεις
το 2006 (6.5% αύξηση ετησίως: 1950-2006)

Πρόβλεψη του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (WTO)

2020: 1,6 δισεκατομμύρια ταξιδιώτες

- Ευρώπη: 717 εκ. Ανατολική Ασία και Ειρηνικός: 397 εκατομμύρια
- Αμερική: 282 εκατομμύρια, ακολουθούν: Αφρική, Μέση Ανατολή και Νότια Ασία

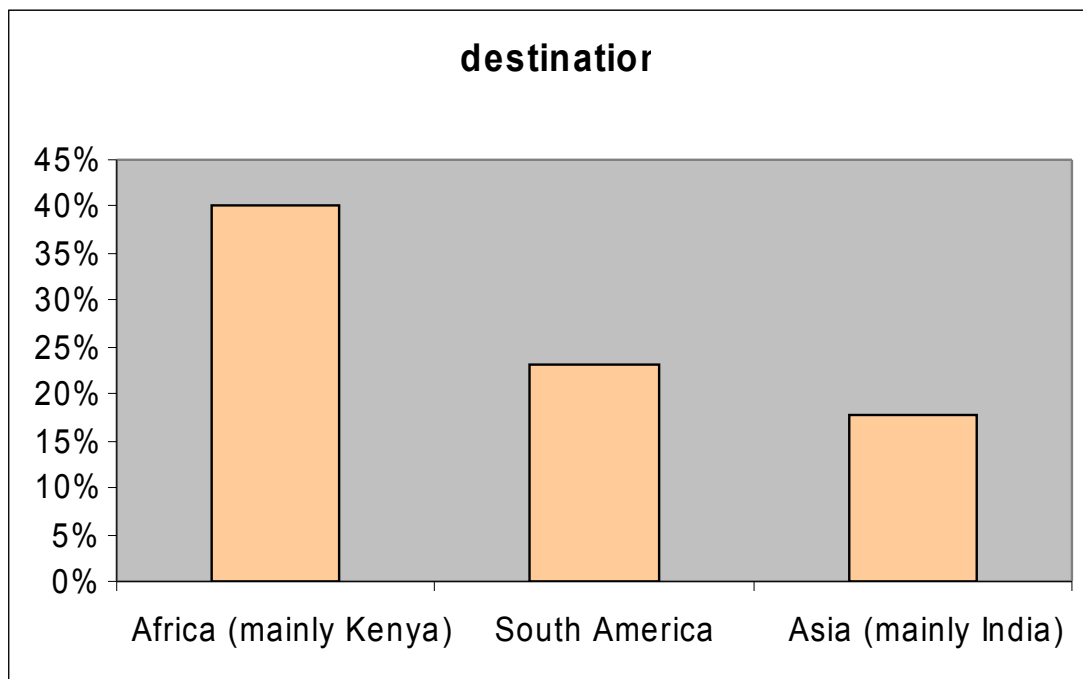
Ποσοστό αύξησης ανά προορισμό

- Ανατολική Ασία, Ειρηνικός, Ασία, Μέση Ανατολή και Αφρική: αύξηση 5%/έτος (ποσοστό αύξησης παγκοσμίως 4.1%)
- Για Ευρώπη και Αμερική προβλέπεται χαμηλότερο ποσοστό αύξησης

Ευρώπη: Από 60% το 1995 σε 46% το 2020

Ταξιδιώτες που απευθύνονται στις ΔΥΝΑ της Αττικής

«Το προφίλ του έλληνα ταξιδιώτη»

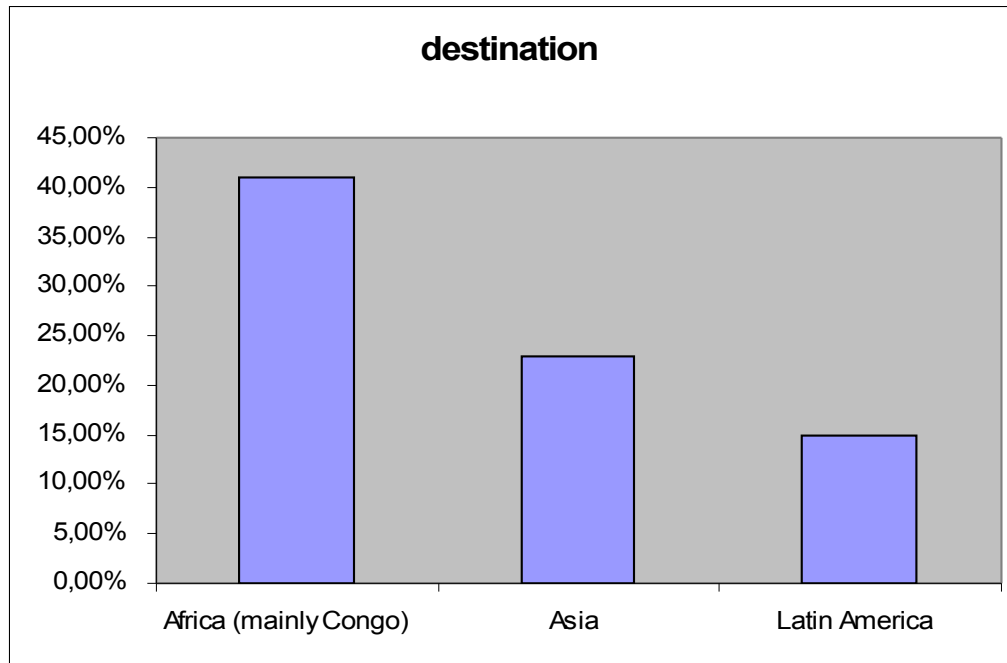

Κύριος προορισμός η Αφρική (40% των ταξιδιωτών, κυρίως η Κένυα)

Νότια Αμερική (23.1%)

Ασία 17.85% (κυρίως Ινδία).

Ταξιδιώτες που απευθύνονται στις ΔΥΝΑ της Αττικής «Ταξιδιώτες που ταξιδεύουν για μεγάλο χρονικό διάστημα»

Κύριος προορισμός η Αφρική (40.9% των ταξιδιωτών, κυρίως το Κονγκό)

Ασία 22.9% (κυρίως Ινδία)

Νότια Αμερική (15%)

Με βάση την καταγραφή στοιχείων των ΔΥΝΑ Αττικής και ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ (2005-2007) N: 2548

Οι ταξιδιώτες ταξιδεύουν για μεγάλο χρονικό διάστημα και σε μη τουριστικούς προορισμούς...

- VFRs (visiting friends and relatives)
- Φοιτητές
- «Back Packers»
- Σώματα ασφαλείας (για ανθρωπιστική βοήθεια)
- Ιεραπόστολοι

Όλο και περισσότεροι ταξιδιώτες
εμπλέκονται σε επικίνδυνες
δραστηριότητες...

Το είδος των ταξιδιωτών ποικίλει...

- Νέοι, παιδιά
- Ηλικιωμένοι
- Με ειδικές ανάγκες
- Ανοσοκατασταλμένοι
- Με χρόνια νοσήματα
- Έγκυες

Πίνακας 1. Επίπτωση νοσημάτων σχετικά με το ταξίδι (περιπτώσεις / 100.000 ταξιδιώτες/ ανά μήνα παραμονής)

Νόσος	Επίπτωση (περιπτώσεις/ 100.000 ταξιδιώτες/ ανά μήνα παραμονής)
Διάρροια ταξιδιωτών	30-80.000
Διάρροια από <i>E.coli</i> (ETEC)	10.000
Ελονοσία (Δυτική Αφρική χωρίς χημειοπροφύλαξη)	2-3.000
Αναπνευστική λοίμωξη	1.000
Φυματίωση	3.000
Φυματίωση ενεργή	60
Λεγιονέλλωση	1
Ηπατίτιδα Α	300
Δάγγειος πυρετός	200
Τυφοειδής πυρετός (Ινδία, Βόρεια και Βορειοδυτική Αφρική, Περού)	30
Τυφοειδής πυρετός	3
HIV λοίμωξη	10
Ηπατίτιδα Β (συμπτωματικοί και ασυμπτωματικοί)	80-420
Χολέρα	0,2
Μηνιγγιτιδοκοκκική νόσος	0,04
Ιαπωνική εγκεφαλίτιδα	0,1

Ταξιδιωτική Ιατρική

Ποιός παρέχει;

Διεθνώς:

- Μονάδες Π.Φ.Υ. / Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας
- Ιατροί (γενικοί ιατροί, παθολόγοι, λοιμωξιολόγοι, ιατροί Δημόσιας Υγείας, ιατροί εργασίας, παιδίατροι, μικροβιολόγοι)
- Νοσηλευτές – τρεις
- Επισκέπτες – τρεις υγείας
- Διεπιστημονική ομάδα

Ταξιδιωτική Ιατρική

Ποιός παρέχει;

Ελλάδα:

- Διευθύνσεις Υγείας Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων
- Ιατρεία Ταξιδιωτικής Ιατρικής σε ορισμένα Νοσηλευτικά Ιδρύματα (κρατικά και ιδιωτικά)
- Κέντρα Υγείας
- Ένοπλες Δυνάμεις
- Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων

Δομές Ταξιδιωτικής Ιατρικής

Υπηρεσίες Ταξιδιωτικής Ιατρικής στην Ευρώπη

Χώρα	Παροχή Υπηρεσιών (%)			Δομές Παροχής Υπηρεσιών (%)		
	Ιατρός	Νοσηλευτής	Χρηματοδότηση	Υπηρεσία δημόσιας υγείας	Νοσοκομείο/ Πανεπιστήμιο	Πρωτοβάθμια φροντίδα
Αυστρία	100	-	Ιδιωτική	20	30	40
Βέλγιο	90	10	Ιδιωτική	0	0	70
Γαλλία	75	20	Ιδιωτική/ Κρατική	-	25	45
Γερμανία	97	0	Ιδιωτική	10	10	60
Δανία	90	10	Ιδιωτική	-	-	70
Ελβετία	80	20	Ιδιωτική/ Κρατική	10	30	40
Ελλάδα	20	80	Κρατική	40	30	40
Ην. Βασίλειο	75	20	Ιδιωτική/ Κρατική	0	7	70
Ιρλανδία	100	υπό ιατρική επίβλεψη	Ιδιωτική	0	10	65
Ισπανία	30	45	Κρατική	90	5	3

Δομές Ταξιδιωτικής Ιατρικής

Υπηρεσίες Ταξιδιωτικής Ιατρικής στην Ευρώπη

Χώρα	Παροχή Υπηρεσιών (%)			Δομές Παροχής Υπηρεσιών (%)		
	Ιατρός	Νοσηλευτής	Χρηματοδότηση	Υπηρεσία δημόσιας υγείας	Νοσοκομείο/ Πανεπιστήμιο	Πρωτοβάθμια φροντίδα
Ιταλία	80	20	Ιδιωτική/ Κρατική	75	10	10
Λουξεμβούργο	100	0	Ιδιωτική	2	0	96
Νορβηγία	20	80	Κυρίως ιδιωτική	85	2	5
Ολλανδία	30	50	Ιδιωτική	50	15	25
Πορτογαλία	70	30	Κυρίως Κρατική	70	30	-
Σουηδία	Αγν.	Αγν.	Ιδιωτική	-	15	10
Φινλανδία	20	80	Ιδιωτική/ Κρατική	5	5	70

Πηγή: Scientific analysis of risks relating to communicable diseases linked to tourism and travel. A summary of a project report funded by the Public Health Directorate of the European Commission (1999), hw Scottish Center of Infection and Environmental Health (United Kindom) & Société de Médecine des Voyages (France).

Ιατρεία Ταξιδιωτικής Ιατρικής

Παγκόσμια έρευνα σε 341 ιατρεία Τ.Ι 1994 (1)

Περιοχή

- 94% των ιατρείων λειτουργεί στη Βόρεια Αμερική, τη Δυτική Ευρώπη και την Αυστραλία

Ίδρυμα παροχής υπηρεσιών

- 41% των ιατρείων ήταν ιδιωτικά
- 94% των ιατρείων είχαν διευθυντή ιατρό

Αριθμός ταξιδιωτών που επισκέφτηκαν το ιατρείο

- 61% των ιατρείων έβλεπε < 20 ασθενείς/ εβδομάδα
- 14% των ιατρείων έβλεπε < 2 ασθενείς / εβδομάδα
- 13% των ιατρείων έβλεπε > 100 ασθενείς/ εβδομάδα

Ιατρεία Ταξιδιωτικής Ιατρικής

Παγκόσμια έρευνα σε 341 ιατρεία T.I 1994 (2)

Επαγγελματίες υγείας που παρείχαν τις υπηρεσίες

- οι συμβουλές και η φροντίδα παρέχονταν εξίσου από ιατρούς και νοσηλευτές, κυρίως στις Η.Π.Α και στην Ευρώπη
- 97% των ιατρείων παρείχαν συμβουλές για την ελονοσία, τη διάρροια και τα εμβόλια

Ειδικότητα του ιατρού

- 63% των ιατρών είχε εκπαίδευση στα λοιμώδη ή την τροπική ιατρική
- 54% των ιατρών είχε εκπαίδευση στη γενική ιατρική (Καναδά)
- 77% των ιατρών είχε εκπαίδευση στα λοιμώδη ή την τροπική ιατρική στην Ευρώπη

Ιατρεία Ταξιδιωτικής Ιατρικής

Έρευνα σε ιατρεία Τ.Ι. στον Καναδά (1)

**Υπηρεσία παροχής υπηρεσιών
(n=39)**

Ιδιωτικός τομέας: 17 (44%)

**Τομέας δημόσιας υγείας: 15
(38%)**

Εταιρείες: 4 (10%)

Πανεπιστήμιο: 2 (5%)

Ένοπλες δυνάμεις: 1 (3%)

Προσωπικό ιατρείου (n=35)

1–5 άτομα: 27 (76%)

6–10 άτομα: 5 (15%)

11–15 άτομα: 3 (9%)

**Προσωπικό που χορηγεί εμβόλια
(n=39)**

ιατρός: 4 (11%)

νοσηλεύτης: 34 (86%)

Ιατρός και νοσηλεύτης: 1 (3%)

**Προσωπικό που χορηγεί
ανθελνοσοσιακά φάρμακα
(n=39)**

ιατρός: 29 (74%)

νοσηλεύτης: 9 (23%)

Ιατρός και νοσηλεύτης: 1 (3%)

Ιατρεία Ταξιδιωτικής Ιατρικής

Έρευνα σε ιατρεία Τ.Ι. στον Καναδά (2)

Έτη λειτουργίας (n=39)

1–5 έτη: 14 (35%)
6–10 έτη: 13 (34%)
11–20 έτη: 8 (20%)
20 έτη: 4 (11%)

Αριθμός πελατών/έτος (n=36)

1000/έτος: 14 (40%)
1000–5000/έτος: 16 (44%)
5000–10000/έτος: 4 (10%)
10000/έτος: 2 (6%)

Ώρες λειτουργίας/εβδομάδα (n=37)

1–25 : 15 (40%)
26–50 : 19 (51%)
51–100 : 2 (6%)
100 : 1 (3%)

Βασικά αντικείμενα της Ταξιδιωτική Ιατρικής

- Εκτίμηση και διαχείριση κινδύνου του ταξιδιώτη πριν και μετά το ταξίδι από κλινικό ιατρό και εξειδικευμένο νοσηλευτή
- Γενικές οδηγίες για την πρόληψη λοιμωδών και μη νοσημάτων κατά τη διάρκεια του ταξιδιού
- Ενδεδειγμένοι εμβολιασμοί – σχεδιασμός χρονοδιαγράμματος εμβολιασμών
- Επιλογή κατάλληλης ανθελονοσιακής χημειοπροφύλαξης και εκπαίδευση του ταξιδιώτη
- Οδηγίες και φάρμακα για την αντιμετώπιση της διάρροιας των ταξιδιωτών

Hill D. Starting, Organizing and Marketing of Travel Clinic. In: Keystone J S, Kozarsky P E, Freedman D O et al. Travel Medicine. Mosby: Spain, 2004: 5-12

Γνωστικό αντικείμενο της Ταξιδιωτικής Ιατρικής

Σύμφωνα με την Παγκόσμια Εταιρεία Ταξιδιωτικής Ιατρικής περιλαμβάνει γνώσεις:

- γεωγραφίας,
- γεωγραφικής κατανομής, επιδημιολογίας, τρόπων μετάδοσης, πρόληψης και θεραπείας των λοιμωδών νοσημάτων που σχετίζονται με το ταξίδι,
- των μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης μη λοιμωδών νοσημάτων που αποτελούν κίνδυνο για τους ταξιδιώτες,
- των φαρμάκων και των εμβολίων που χρησιμοποιούνται στα πλαίσια της ταξιδιωτικής ιατρικής: ενδείξεις, αντενδείξεις, φαρμακολογία, αλληλεπιδράσεις και ανεπιθύμητες ενέργειες,
- ανοσολογίας – μικροβιολογίας, και
- αναγνώρισης των κυριότερων συνδρόμων που μπορεί να παρουσιάσει ο ταξιδιώτης μετά την επιστροφή του: πυρετός, εξάνθημα, διάρροια, αναπνευστικές λοιμώξεις.

Hill D. Starting, Organizing and Marketing of Travel Clinic. In: Keystone J S, Kozarsky P E, Freedman D O et al. *Travel Medicine*. Mosby: Spain, 2004: 5-12

Εκπαίδευση

- “Body of Knowledge”: Απονομή πιστοποίησης κατόπιν εξετάσεων βασικών γνώσεων. Οργανώνεται από τη Παγκόσμια Εταιρεία Ταξιδιωτικής Ιατρικής (ISTM, International Society of Travel Medicine)
- Μεταπτυχιακά προγράμματα στο εξωτερικό (Ηνωμένο Βασίλειο, Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία)
- Μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα
- Εκπαιδευτικά προγράμματα και σεμινάρια στο εξωτερικό και Ελλάδα (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ)
- Συνέδρια
 - Ελληνικής Εταιρείας Ταξιδιωτικής (Γεωγραφικής και Τροπικής) Ιατρικής,
 - Παγκόσμιας Εταιρείας Ταξιδιωτικής Ιατρικής (ISTM)
 - Βόρειο-Ευρωπαϊκό Ταξιδιωτικής Ιατρικής (NECTM)

International Society of Travel Medicine

promoting healthy travel worldwide

Royal College of Physicians and Surgeons of Glasgow

"Promoting best levels of health and high standards of health care for people throughout the world."

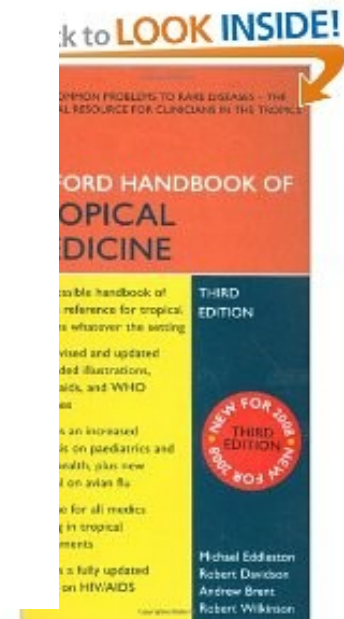
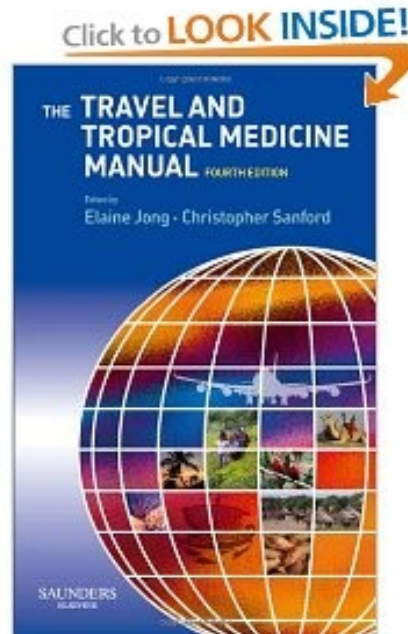
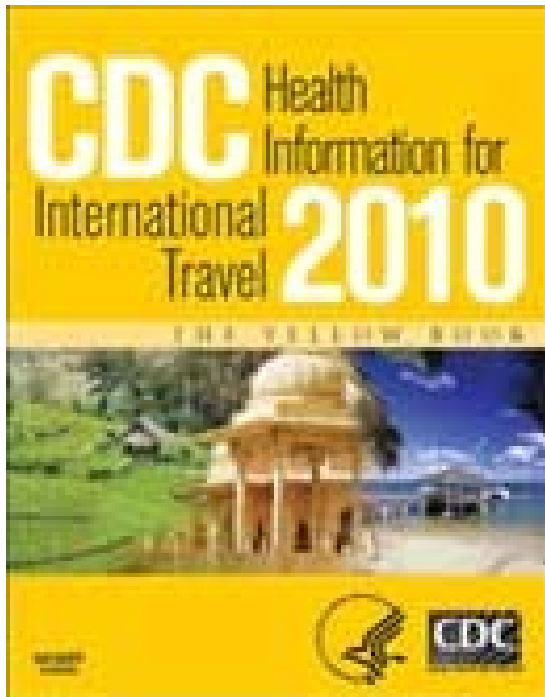
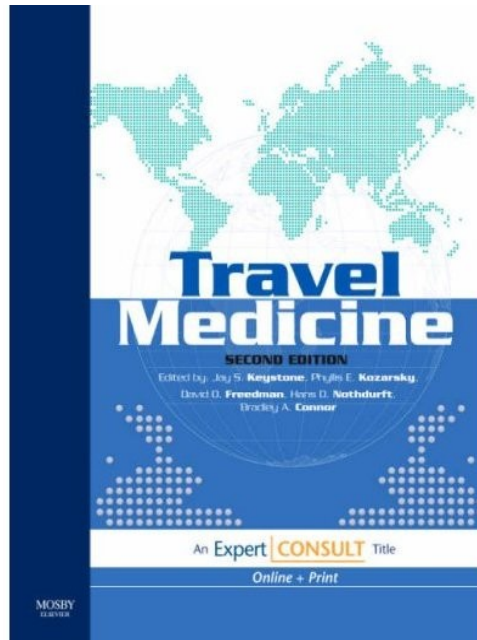
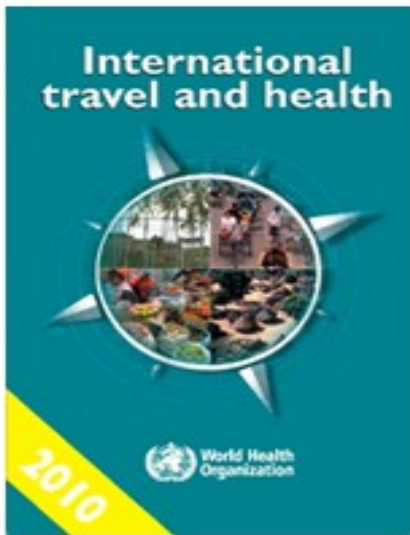

LONDON SCHOOL OF HYGIENE & TROPICAL MEDICINE
UNIVERSITY OF LONDON

Συνεχής εκπαίδευση και ενημέρωση

- συνεχής ενημέρωση για τα καινούργια δεδομένα στο χώρο, μέσα από αξιόπιστες και επίκαιρες πηγές πληροφόρησης
- συνεχιζόμενη εκπαίδευση με την τακτική παρακολούθηση διαφόρων συνεδρίων και σεμιναρίων
- το Διαδίκτυο αποτελεί ευκολότερο και ταχύτερο τρόπο πρόσβασης σε διάφορες πληροφορίες, μέσω επίσκεψης σε σχετικούς δικτυακούς τόπους, ηλεκτρονικές εκδόσεις, ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων και προγράμματα ταξιδιωτικής ιατρικής

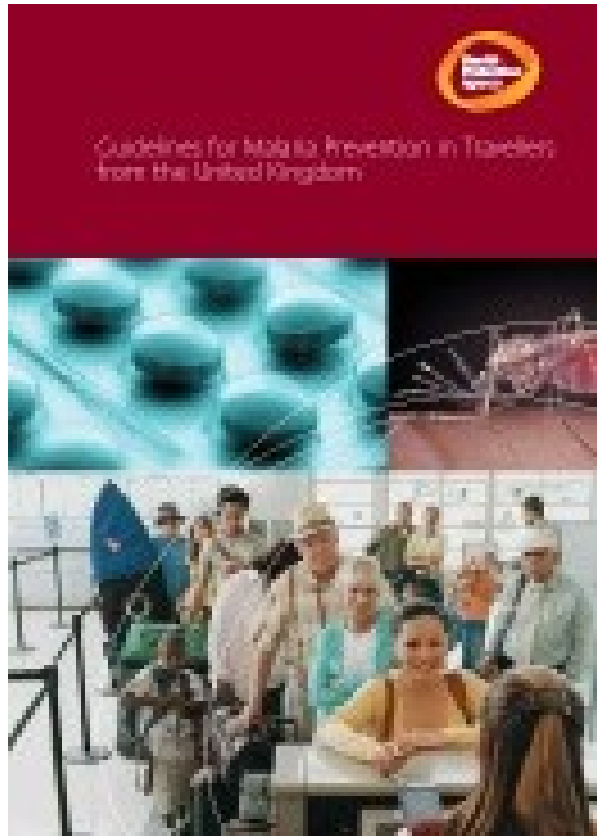

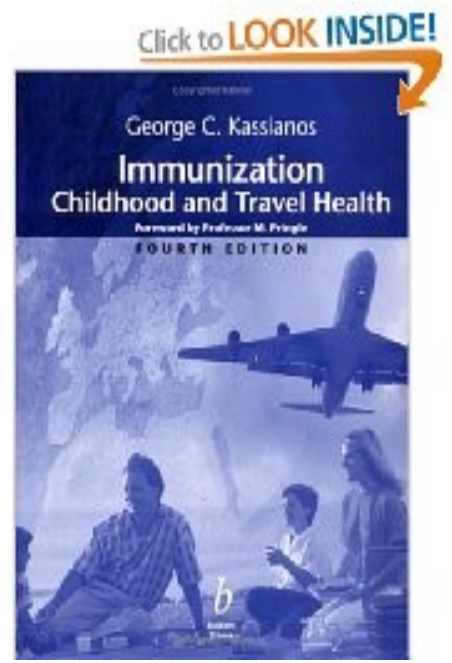
IMMUNISATION

Core Curriculum for Immunisation Training

Immunisation against infectious disease – 'The Green Book'

NaTHNaC National Travel Health Network and Centre

Public Health
Agency of Canada

Agence de la santé
publique du Canada

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΗΣ (ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ & ΤΡΟΠΙΚΗΣ)

ΙΑΤΡΙΚΗΣ

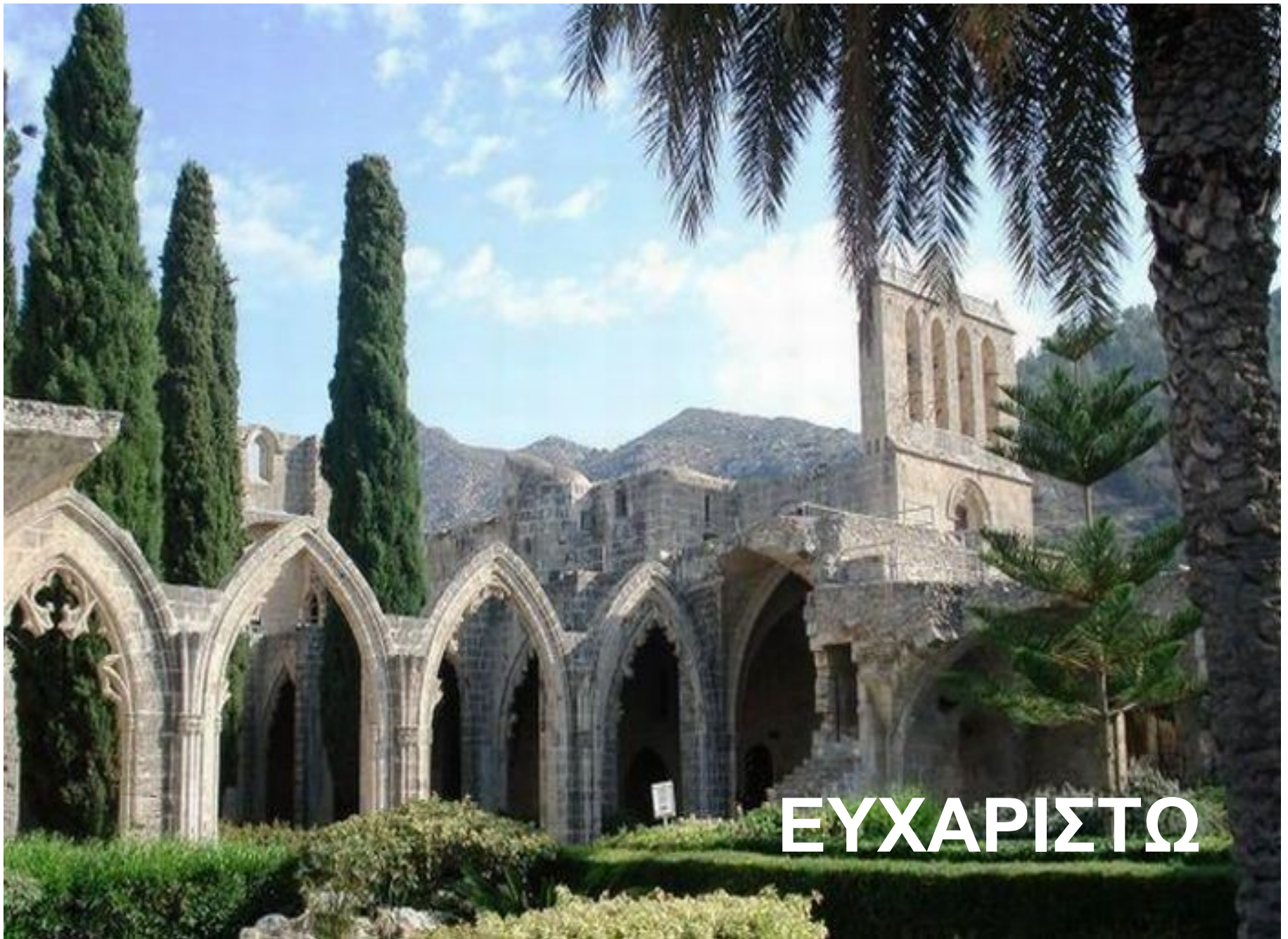
Χρήσιμες ιστοσελίδες

- <http://www.who.int/ith/en/index.htm>
- <http://wwwnc.cdc.gov/travel/default.aspx>
- <http://www.istm.org/>
- <http://www.geomed.gr/>
- <http://www.keelpno.gr/home/>
- <http://www.nathnac.org/travel/index.htm>
- <http://www.travax.nhs.uk/>
- <http://www.traveldoctor.com.au/>
- <http://www.TravelHealth.gc.ca>
- <http://www.fitfortravel.scot.nhs.uk/>
- <http://www.iamat.org/index.cfm>

...“the art of successful travel consists in carrying as few impediments as possible but taking your wits with you”...

Dr David Livingstone (1813-1873)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ